

PRZYSTANEK

kultowe darmopismo
miłośników komunikacji miejskiej

nr kwietniowy (10)(60)
10 kwietnia 2005 r.

www.mpk.poznan.pl/kmps

ISSN 1730-6388

pograżeni w zadumie zegnamy

Ojca Świętego Jana Pawła II

“...nie lękajcie się...”

redakcja i współpracownicy *Przystanku*

Wiadomości ulotne Tomasz Gieżyński, Maciej Rudzki

Tramwaje: Rozkład jazdy: Z dniem pierwszego kwietnia uruchomiono śniadaniowe brygady, obsługujące kursy „zerowe” na wybranych liniach w rozkładzie sobotnim i świątecznym. Pociąg taki, dodatkowo wyjeżdżający z zajezdni, „wciska” się między planowe brygady danej linii, by przez to uzyskać zwiększony postój brygad planowych, co pozwala na zorganizowanie przerwy posiłkowej dla motorniczycy. W soboty kursuje jeden skład, który wyjeżdża z zajezdni Głogowska o godzinie 15:00 na Ogrody, skąd o 15:26 podejmuje kurs jako 2/0, po powrocie zaś przeбира się i o 16:47 jedzie pełne kółko jako 7/0. Następnie posiłkowy tramwaj przemieszcza się na Górczyn, skąd o 18:36 jedzie jako 5/0, a następnie o 20:25 jako 8/0. Zjazd do zajezdni Głogowska następuje o 21:47.

W niedziele kursują łącznie cztery tramwaje posiłkowe, po dwa rano i popołudniu. Oto obiegi: **I.** Głogowska 7:05, Dębiec 2/0 7:25, Ogrody 2/0 8:06, Dębiec 8:40 przejazd na Górczyn przez Traugutta, Górczyn 5/0 9:16, Stomil 5/0 10:04, Górczyn 8/0 11:05, Miłostowo 8/0 11:48, z Górczyna zjazd do zajezdni Głogowska na 12:27. **II.** Głogowska 6:40, Budziszewska 6/0 7:07, Miłostowo 6/0 7:56, Budziszewska 8:41 przejazd na Ogrody przez Przybyszewskiego, Ogrody 7/0 9:07, Zawady 7/0 9:50, z Ogrodów zjazd na zajezdni Głogowska o 10:30., **III.** Głogowska 15:45, Dębiec 2/0 16:05, Ogrody 2/0 16:46, Dębiec 17:20 przejazd na Górczyn przez Traugutta, Górczyn 5/0 17:56, Stomil 5/0 18:44, Górczyn 8/0 19:45, Miłostowo 8/0 20:28, z Górczyna zjazd do zajezdni Głogowska na 21:07., **IV.** Głogowska 16:05, Ogrody 7/0 16:27, Zawady 7/0 17:10, Ogrody 17:45 przejazd na Budziszewską przez Przybyszewskiego (jedynie w tygodniu rozkładowe wykorzystanie prawoskrętu na Rondzie Przybyszewskiego!), Budziszewska 6/0 18:27, Miłostowo 6/0 19:16, zjazd na

zajezdni Głogowska o 10:30. Wszystkie pociągi obsługiwane taborom 2x105Na, najczęściej z wyświetlaczami (138+139), z uwagi na łatwość przeszyldowania.

Nocami 5./6.04. i 7./8.04. majstry urządziły kładkę do Plazy nad torami PST, w związku z czym zamiast GT8 669 jeździł ikarus Za Tramwaj.

W poprzednim numerze, opisując uruchomienie tramwajów, nie wspomnieliśmy o pewnej ciekawostce dotyczącej linii 12. Otóż pojawiła się na niej pierwsza od dość dawna „dwurazówka”, czyli brygada wyjeżdżająca na szczyty ranny i popołudniowy. Nie zwiększa ona w żaden sposób częstotliwości, lecz pozwala odetchnąć motorniczym z brygad planowych, którzy w okresie wzmożonego ruchu ulicznego dojeżdżają do pętli końcowych na styk z planowym odjazdem. Wyjazdy z zajezdni Forteczna 4:42 i 14:04, zjazdy 9:17 i 18:47, obsługa RT6N1 lub 2x105Na.

Tabor: W halach Wydziału S-4 na Gajowej powstają kolejne stopiatkowe wynalazki, w których zdecydowano się wprowadzić podwyższające standard nowinki techniczne i tak: - skład 290+291 wyposażony będzie w tablice diodowe R&G podobnie jak już kursujący skład 138+139. Cechą wyróżniającą będzie dodatkowy dachowy okrągły wyświetlacz (a la krakowskie wiedeńczyki). W składzie zamontowano też fotele nowego typu;

- pierwszy wagon składu 136+137 po NG wyjedzie na miasto z połówkowym pantografem Stemmann.

Torowiska: Ziemia lekko odtajała i natychmiast uaktywniły się brygady ZDE remontujące torowiska. Nocnym naprawom podlegają kolejne odcinki trasy junikowskiej. Prawie cały odcinek od pętli Budziszewska do Junikowa ma zamieniane tokami szyny. Nowe wstawki pojawiły się tylko na wyremontowanym dodatkowo przejściu dla pieszych na wysokości kliniki weterynaryjnej.

Nowe szyny S49 pojawiają się wreszcie od Multikina do AWF. Wierzmy, że katorga tatr na tej trasie niebawem się zakończy.

Na skrzyżowaniu przy Moście Teatralnym trwają prace instalacyjne zwrotnic elektronicznych dla prawo- i lewoskrętu linii 18 w relacji Kaponiera - Rynek Jeżycki.

Tabor: Rejestratory zdarzeń Mesit montowane są w kolejnych pojazdach. Ostatnio otrzymały go helmuty GT6 602 i GT8 668.

Po gwiazdkowej bombie 102+101 i 318+319 nie ma już śladu. W drugiej połowie marca wyjechał 318+319, a przed zamknięciem tego numeru na jeździe próbnej pojawił się solowy 102.

Reklama „Kocham Unię E.” przeniesie się z wagonu 102Na 71 na wagon GT6 602. W zamian na stodwojce pojawi się stare, ciemnozielone malowanie. Odnowiona powłokę lakierniczą pod koniec kwietnia ma otrzymać również skład N+ND 602+456.

Dwukierunkowy GT8 903 został już obłaskawiony przez pracowników S2 i odpalony, nastawnik w kabinie A udało się

przerobić bezproblemowo. Wagon pod koniec marca trafił na windę i warsztat, gdzie przejdzie szereg prac przystosowawczych do bezpiecznej eksploatacji w poznańskich warunkach techniczno – społecznych. Kolejne wagony powinny znaleźć się w Poznaniu po otrzymaniu przez laweciarza homologacji na lawetę, co ma nastąpić około połowy kwietnia.

Wagon 1G 854 został w marcu zezłomowany, po tym jak strona holenderska rozmyśliła się w kwestii planów ściągnięcia go z powrotem do Amsterdamu.

Po naprawie zniszczonego dachu i montażu nowego pantografu, na jazdach próbnych pojawił się wagon combino 502.

Autobusy: Rozkład jazdy: Z dniem 1.04. rozpoczęła się MPK-owska wiosna. Na trasę powróciły autobusy specjalnej linii P Kacza – Sierosław, a także sezonowe uruchomienie linii 53 Rondo Rataje – Świątniczki, gdzie w dni robocze kursy odbywają się do 22 zamiast do 18, a także w soboty i niedziele, co w zimie nie ma miejsca. Obie linie obsługiwane się jednym ikarusem 280 (P z Kaczej, 53 z Pustej).

Z dniem 15.03. wzmocniono obsługę linii 59 dowożącej do centrum rozrywki handlowej zwanego potocznie King Gruz. Planowo cały tydzień jeżdżą trzy przegubowce całodniowe, a w dni robocze w szczycie popołudniowym włącza się czwarty. Dodatkowe wzmocnienia („wg możliwości”) miały miejsce w okresie 15.03.-26.03.

W związku z ograniczeniem funkcjonowania szkół i firm w dniu pogrzebu Papieża Jana Pawła II, poznańska komunikacja kursowała wg rozkładu jazdy dnia roboczego. Zawieszono jednak całkowicie kursowanie linii 98, Tesco1, Tesco2, Panorama i Kinopolis. Na liniach 60 (wjazd na Osiedle Greckie), 89 i 94 (kursy przez Starołąkę Wielką) i 101 (kursy o 7:12 i 12:13 z Niwki) nie realizowano przewozów szkolnych. Punktualnie o godzinie 10:00, na czas wycia syren i bicia dzwonów, w miejscach gdzie aktualnie się znalazły, zatrzymały się wszystkie pojazdy MPK. Wieczorne nabożeństwo na placu Mickiewicza zgromadziło około kilkudziesięciu tysięcy ludzi, a pojazdy MPK zostały skierowane na z góry przygotowane objazdy. Autobusy linii 51, 68, 71 jeździły objazdem przez Libelta i Roosevelta, podobnie w kierunku przeciwnym, lecz na rondo Kaponiera włączały się pod prąd południową nitką mostu Dworcowego. Linie tramwajowe 2, 5, 9, 13 kursowały pilotowane przez służby objazdem ulicą Fredry. Na ulicy Gwarnej stacjonowały rezerwy w postaci dwóch GT8. Organizacja była na wysokim poziomie, dotrzeć do i wrócić z centrum dojechać było łatwo również samochodem.

Tabor: Na zajezdni przy ul. Warszawskiej finalizują się prace związane z remontem Jelcza 043. Autobus wrócił już z ZNA w Biskupicach, gdzie odbył poprawki lakiernicze. Obecnie trwają prace wykończeniowe wewnątrz pojazdu.

Debiuty

Marcin Jurczak, Łukasz Bandosz

eNka oblaskawiona - Świat nie jest czarno-biały, czasem bywa zielony. Nie napiszę: „umiem jeździć tramwajem” bo jakbym umiał to bym ludzi woził. Ale nie napisze „nie umiem”, bo przecież z dnia na dzień coraz więcej umiejętności w tej dziedzinie posiadam... Pozostaje zatem czekać na to, aż do wagonu wsiądą klienci... Jak na razie wszystko idzie do przodu. Już wkrótce planowane egzaminy, w niedługim czasie

powinniśmy więc z dumą przywdziać zielone bere... to znaczy mundury.

Czasem, żeby rozwiązać problem wystarczy trochę sprytu. Osobiście przekonałem się o tym całkiem niedawno, gdy prowadzony przeze mnie skład N+ND zatrzymał się dokładnie na środku izolatora sekcyjnego. Zdziwienie przyszłego motorniczego nagłą ciszą w wagonie było niemałe. Warto bowiem dodać iż zatrzymanie tramwaju pod izolatorem spowodowało nagłą przerwę w dostawie prądu, a zatem i zatrzymanie wszystkich hałasotwórczych urządzeń. Z pomocą przyszedł niedoceniany czasem w wagonach generacji N hamulec ręczny*. I choć zazwyczaj przez początkujących motorniczych przeklinany jako niepotrzebny „bajer” utrudniający zatrzymanie pojazdu, tym razem stanął na wysokości zadania niejako „uruchamiając” pechowo zatrzymany wagon. Otóż po odkręceniu zakręconego wcześniej hamulca, stojący na spadzie wagon stoczył się spod izolatora, zgodnie z wszelkimi dotyczącymi tej kwestii prawami fizyki. Z niemałą ulgą fakt ten przyjęli zarówno przyszły motorniczy jak i pasażerowie, z niepokojem oczekujący na swoje taty, combina i wszelkie inne cuda mknące po szynach w kierunku północnych osiedli Poznania.

Chcesz być znany i rozpoznawany – zostań motorniczym? Pewnego pięknego wieczoru, miałem okazję przebywać na spotkaniu towarzyskim z grupą ludzi, reprezentujących różne poznańskie uczelnie. W pewnym momencie jedna z uczestniczek tegoż spotkania rzuciła: „Ja Ciebie znam!”. Słowa te zinterpretowałem jako skierowane do mnie, jako że nikt inny kto mógłby zostać ich potencjalnym adresatem nie był akurat dostępny. Okazało się że owa pani zapamiętała mnie właśnie z tramwaju. „A Ty jechałeś przez mój przystanek. I się zatrzymałeś. Ale nie otworzyłeś mi drzwi !” Tak to już czasem bywa, że ten „wredny tramwaj” nie otworzył drzwi, a młoda dama akurat spieszyła się na zajęcia, nie wnioskujemy już na jakiej uczelni i z jakiego przedmiotu. Po zupełnie przypadkowym zlokalizowaniu „tego wrednego motorniczego”, obyło się na szczęście bez rękoczynów i innych form przemocy, a cała sprawa zakończyła się pozytywnie. Niezorientowanym przypominamy: nie wszystkie tramwaje otwierają drzwi na przystankach...

* - młodszym czytelnikom wyjaśniamy: w wagonach generacji N do całkowitego zatrzymania pojazdu bądź składu wymagane jest zakręcenie specjalnej korby hamulca (który będzie „trzymał” wagon na przykład na spadzie terenu). W nowszych typach wagonów (np. 102N, 105N) hamulce szeregowe załączane są automatycznie w końcowej fazie hamowania.

Marcin Jurczak

Stodwójka zaliczona - Zgodnie z zapowiedzią nadszedł czas na napisanie kilku słów o pierwszej jeździe wagonem 102N o numerze bocznym 1, czyli „Kanciakiem Numer Jeden Na Świecie”. Powiem tak, ten tramwaj w pełni zasługuje na takie miano. Długo można tu opisywać piękno stodwójki (stodwójka ? (red.)), jej (jego ? Per analogiam do 102Na-71 “Księżniczki” – Królewiczka ?”(red.)) cudowne kształty, lśniący lakier, zachęcające do przejażdżki wnętrze... jeździ się nim tysiącokrotnie lepiej niż czymkolwiek innym, prowadzenie tego cuda jest spełnieniem marzeń motorniczego. Oczywiście trzeba dobrze wyczuć działanie nastawnika, ale tego można się szybko nauczyć i wtedy pozostaje czysta rozkosz z płynnej jazdy przy cudnych dźwiękach na stykach rozruchu i hamowania. Trzeba przyznać, że stodwójka potrafi wynagrodzić dobrze przeprowadzony rozruch nie tylko pięknym śpiewem, ale wręcz wciśnięciem w fotel. Złotko nie tramwaj, jadąc nim nie sposób powstrzymać narastającej

radości i uśmiechu. Naturalnie nasza stowójeczka, jak każda kobieta (a jednak! (red.)) , jest kapryśna. Na razie, dopóki pachnie nowością, nie stwarza problemów z brakiem obcego wzbudzenia, słabym hamulcem szynowym czy przepuszczaniem hamowania na niektórych stykach. Przetwornice chodzą jak marzenie i generalnie wszystko działa. Czasem zdarzy się, że nawalą pierwsze drzwi, ale wtedy wystarczy „pobawić się” czuwakiem i odpowiednim bezpiecznikiem, żeby wszystko wróciło do normy. I uwaga, bo w chłodne dni, rozpędzony już do 40km/h, kanciak robi się dość przewiewny. W każdym razie każdemu życzę przeżycia ciągu zdarzeń: dzwonek, pierwszy styk jazdy, a później następne, styk po styku, cały czas przy około 200A na amperomierzu, chłopcy i dziewczęta, cóż za rozkosz. Następnym razem postaram się opisać Wam pierwsze wrażenia z nastawników tak urokliwych bimb jakimi są helmuty i holendry.

Lukasz Bandosz

Archiwum T

Tomasz Gieżyński

03.03. 85/2 1491 W tym zdarzeniu nie byłoby nic szczególnego, gdyby nie fakt, iż nastąpiło ochrzczenie serii jelicz vecto na poznańskich drogach. Na skrzyżowaniu Bałtyckiej z Chemiczną niespodziewanie w prawy bok autobusu wjechał wyjeżdżający z podporządkowanej drogi peugeot 206.

07.03. W poniedziałkowy, śnieżny poranek, motorniczowie przybyli tramwajami linii 16 na Plac Wielkopolski spostrzegli zalegające na torach słupki odgradzające, łańcuchy, bariery i części straganów. Przybyły na miejsce tropiciel z Nadzoru stwierdził wnioskując po śladach na śniegu, że zagrodę ustawili zwolennicy dużych przestrzeni potrzebnych podczas sprzedawania szpinaku i lebiody.

09.03. 95/1 1175 Zamyślony kierowca nie wjechał kursem wariantowym na pętlę Literacka, był jednak na tyle sumienny, że sam swój błąd zgłosił do Centrali. W zamian na Literacką skierowano 95/3, które zabrało oczekujących pasażerów.

10.03. Próbną Jazda 400 Glista nie wyjeżdża codziennie (choć generalnie jeździ dobrze), ale jest jedynym tramwajem swej serii. Zaszczytu więc dostąpił kierowca dostawczego mercedesa, który na przejazdach w ul. Hetmańskiej z gracją wtarabanił się pod jazdę próbną przegubowej stopiątki.

13.03. 14/4 509 Szybka akcja debili w za szerokich spodniach podczas postoju na pętli Górczyn spowodowała pokrycie lewej burty combina malowidłami naskalnymi. Wagon po planowym zjeździe do zajezdni został jednak dokładnie wyczyszczony i już kolejnego dnia pojawił się na linii.

17.03. 99/1 1333 W wyjeżdżający z Ronda Rataje autobus przypakował jadący z nadmierną prędkością opel vectra, powodując rozległe obrażenia neoplana w okolicy prawego naroża i przednich drzwi. Kierowca i troje pasażerów opla zostało rannych.

24.03. 13/2 270+271 Na ul. Grunwaldzkiej, na przystanku Kasztelanów w stronę Junikowa, z za stojącego tramwaju wyszła na tory kobieta, która zauważywszy dzwoniącą trzynastkę przyspieszyła kroku przez tłuczeń. Niestety źle wyliczyła krok i przewróciła się na jezdnię, doznając wstrząsu mózgu. Motorniczy zatrzymał się bezpiecznie i wypuścił pasażerów. Jedna z kobiet wysiadających z doczepy niestety nie zachowała ostrożności i również się przewróciła na ulicę,

skręcając nogę w kostce. Obie panie pogotowie odwiozło do szpitala, a tramwaj udał się na badania powypadkowe do zajezdni Głogowska.

28.03. 82/1 1099 Przycisku napadowego musiał użyć kierowca, który prawie całą trasę wiozł pijanych wyrostków. Wygrażali kierowcy i pasażerom, bili pięściami w szyby i podsufitkę oraz spożywali alkohol w pojeździe. Niczego nieświadomi dojechali aż do Kordeckiego, gdzie czekały radiowozy Policji i Nadzoru Ruchu.

30.03. Arcyważną misję do spełnienia dostał jeden z obchodowych Nadzoru Ruchu, który przejechał się liniowym tramwajem trasą PST, a następnie sporządził raport, z którego niezbitnie wynikało, iż wzdłuż torowiska i w rowach odwadniających na całej trasie leżą śmieci. Gratulujemy organoleptycznej metody sprawdzenia poszlak.

Łapaj złodzieja !

Krzysztof Dostatni

Minął już drugi miesiąc akcji zbierania środków na remont heidelberga i szczeciniaka. Zbiórka publiczna po hasłem "Ratujmy stare bimby" jest prowadzona przez KMPS w kilku formach. Zbieramy pieniądze do skarbonek w zabytkowych pojazdach podczas okolicznościowych przejazdów, w punktach sprzedaży biletów wystawione są dla publiczności ogromne skarby, można także przyłączyć się do kwesty dokonując wpłaty na specjalny rachunek bankowy. Kwestując podczas przejazdów tramwajami zabytkowymi spotykamy się z życzliwością i zainteresowaniem ze strony pasażerów, w zamian oferując możliwość namacalnego doznania frajdy z przejażdżki zabytkową bimbą. Ponadto wysoce wykwalifikowana obsługa KMPS informuje zainteresowanych o całej akcji, o dokonaniach i historii KMPS, a także planach na przyszłość. Osobiste uczestnictwo i nadzór członków KMPS nad akcją kwestowania do skarbonek wystawionych w naszych tramwajach minimalizuje ryzyko niebezpieczeństw, jakie niesie za sobą zbiórka pieniędzy. Niestety – skarby wystawione w trzech punktach sprzedaży biletów (Głogowska, Kupiec, Dworzec Rataje) są w znacznie większym stopniu narażone na zagrożenia ze strony > potencjalnych złodziei. Niestety jedna z tych skarbonek, ta umieszczona w Kupcu Poznańskim stała się ofiarą napadu, który miał miejsce 6.03.2005 r. Monitoring, którym objęty jest cały budynek Kupca nie odstraszył włamywaczy, którzy w środku dnia (ok. 13.00) porwali skarbonekę na klatkę schodową, gdzie dokonali oni zniszczenia i opróżnienia skarbonki. O zdarzeniu ochrona Kupca powiadomiła kasjerkę MPK podejmującą pracę w punkcie sprzedaży biletów w poniedziałek z samego rana, przekazując jej znalezione 0,94 PLN oraz zniszczoną skarbonekę. Niestety dzięki "przytomności" pewnych pracowników MPK o całej sprawie KMPS dowiedział się dopiero 16 marca, czyli 10 dni później !!! W efekcie tego na marne zdałyby się próby ustalenia sprawców kradzieży. Z uwagi na powyższe i z obawy na możliwość powtórzenia się zdarzenia, podjęliśmy decyzję o zlikwidowaniu skarbonki w punkcie sprzedaży biletów w Kupcu. Na dzień dzisiejszy skarbonki pozostały w punkcie na Głogowskiej oraz na Dworcu Rataje. Może nie cieszą się one takim zainteresowaniem jakiego byśmy oczekiwali, jednak ich obecność jest nieodłącznym elementem akcji KMPS i ma mieć przede wszystkim efekt popularyzatorski. Mają one cały czas przypominać poznaniakom o starych bimbach czekających na powrót na poznańskie żelazne szlaki...

Piątkowska: od 9.08 do 14.38 co 30 minut (kolejno: N+ND, 102N, 13N), **z Os. Lecha: od 8.57 do 14.27** (w kolejności: 102N, 13N, N+ND). *Historię trasy na Piątkowską przypomnimy w najbliższym numerze Przystanku, poniżej fotografie z lat budowy linii;*

W okazji 25-lecia trasy tramwajowej do pętli Piątkowska Klub Miłośników Pojazdów Szynowych zaprasza na przejazd specjalną linią tramwajową numer 11, która uruchomiona zostanie w dniu 16.04. W sobotnie przedpołudnie (kiedy zgodnie z normalnym rozkładem jazdy linia 11 nie kursuje) na trasę wyjadą trzy brygady: skład N+ND, wagon 102N i wagon 13N. Specjalna „jedenastka” kursować będzie, a jakże, **po trasie linii numer 11: Piątkowska – Roosevelta – Most Dworcowy – Królowej Jadwigi – Rondo Rataje – Kórnicka – Os. Lecha.** W wagonach prowadzona będzie kwesta pod hasłem „Ratujmy stare Bimby”. **Odjazdy z pętli**

czytelnikom przypominamy, że w tamtych czasach trasy tramwajowe budowało się po pierwsze celem uczczenia kolejnego zjazdu niemiłościwie panującej Partii. Trasa na Piątkowską dzielnie jednak służy już przez ćwierćwiecze, pozostaje życzyć jej potoków i przedłużenia (oczywiście bez kolizji z jezdniami) conajmniej do Podolan. (red.) Zdjęcie powyżej – stary przebieg linii 11 między przystankami Bonin i Wojska Polskiego, niżej – „dziewiątka” już na Piątkowskiej (poprzednio kursowała na Golecin). Zdjęcia z archiwów MPK i KMPS.

"PRZYSTANEK"

WYDAWCA: Klub Miłośników Pojazdów Szynowych, ul. Grotkowska 23a, 60-176 Poznań; ADRES REDAKCJI: ul. Grotkowska 23a, 60-176 Poznań; E-MAIL REDAKCJI: